

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА

ВИХОВАННЯ

Рівень вищої освіти – перший бакалаврський

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта
шифр і назва

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 7 від 25 січня 2024 р.

м. Коломия – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія і методика виховання
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна
Контактний телефон викладача	0956404947
Е-mail викладача	violetta.lappo@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна\заочна
Обсяг дисципліни	5 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальний курс «Теорія і методика виховання» входить до загальної системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Провідне завдання полягає в опануванні студентами сучасних теоретичних й практичних знань про принципи, форми, методи і засоби виховання, ознайомленні з різними напрямками виховання та технологією їх реалізації в освітньому процесі, набутті умінь організації та здійснення виховної роботи у загальноосвітній школі, позашкільних навчальних освітніх закладах, тимчасових дитячо-юнацьких осередках.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення зі специфікою закономірностей і принципів виховання, провідними методами і засобами виховання, формами організації виховного процесу в осередку загальноосвітнього закладу і закладу позашкільної освіти, особливостями виховання колективу молодших школярів, завданнями і способами реалізації основних напрямів виховання, способами залучення закордонного досвіду виховання учнівської молоді в контексті євроінтеграційних процесів модернізації освіти.</p> <p>Основними цілями є здійснювати управління процесом виховання; добирати методи і прийоми виховання; застосовувати індивідуальну, групову та масову форми виховної роботи; планувати і проводити години класного керівника; організовувати виховний захід; виконувати обов'язки класного керівника; співпрацювати з сім'ями учнів; залучати активну громадськість до процесу виховання; здійснювати виховну роботу в позашкільних закладах освіти.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її</p>	

місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК-2. Здатність орієнтуватись в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Результати навчання:

ПР-01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади. Поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-02. Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-08. Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи. Використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційно реагування.

ПР-09. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні та позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми та типи занять із дотриманням принципу науковості, та вимоги нормативних документів початкової школи.

ПР-13. Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	24		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	26		
самостійна робота	100		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
V	013 Початкова освіта	III	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Виховання як культурне явище та педагогічна категорія.	2	2	7
Тема 2. Структура, закономірності й принципи виховання.	2	2	7
Тема3. Загальні методи і засоби виховання.	2	2	7
Тема 4. Форми організації виховного процесу.	2	2	7
Тема 5. Особливості виховної роботи у початковій школі.	2	2	8
Тема 6. Виховна діяльність закладів позашкільної освіти.		2	8
Тема 7. Виховання розумової культури особистості.	2	2	8
Тема 8. Зміст і завдання морального виховання.	2	2	8
Тема 9. Особливості естетичного виховання школярів.	2	2	8
Тема 10. Формування екологічної культури у навчально-виховному процесі.	2	2	8
Тема 11.Формування екологічної культури у навчально-виховному процесі.	2	2	8
Тема 12. Специфіка фізичного виховання у процесі всебічного розвитку особистості.	2	2	8
Тема 13. Основи громадянського виховання учнів початкової школи.	2	2	8
	ЗАГ.: 24	26	100
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено» – для екзаменів, диференційованих заліків, курсових проєктів/робіт та практик, а також «Зараховано», «Не зараховано» для заліків. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «Fx», «F»).		

Вимоги до письмових робіт	Передбачено підсумкове тестування, яке складається з 50 різнорівневих тестових завдань. Загальна кількість набраних балів (1-50 балів).
Семінарські заняття	Оцінюється діяльність на усіх заняттях упродовж семестру за 5- бальною шкалою. Освітня діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях оцінюється від 1-до 5 балів кожне. Загалом: 1-25 балів.
Самостійна робота (виконання завдань)	За виконане завдання – 5 балів.
Неформальна освіта (сертифікати)	Наявність сертифіката – 5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи. Виконання завдань не менше ніж 60 % всіх видів завдань з курсу. Результати поточного та рубіжного контролю проставляються у журнали за накопичувальним принципом і є підставою допуску до заліку. При виставленні оцінки за залік (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, під час виконання завдань для самостійної роботи, а також бали поточного та підсумкового тестування.
Підсумковий контроль	Екзамен.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Реферат; мультимедійна презентація; сценарій.

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Відвідування занять:

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу у ЗВО. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування. Рекомендовані платформи EdEra, Prometheus, Coursera.

8. Рекомендована література

1. Актуальні питання фізичного виховання учнівської молоді: теорія та практика: монографія / за заг. ред. Т.Т. Ротерс. Луганськ : ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2012. 262 с.
2. Амонашвілі Ш. О. Школа життя: трактат про початковий ступінь освіти, заснованої на принципах гуманно-особистісної педагогіки. Хмельницький : Поділ. культур.-просвіт. центр ім. М. К. Реріха, 2012. 169 с.
3. Ареф'єв В.Г. Основи теорії та методики фізичного виховання : підручник. Київ: вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. 327 с.
4. Артюшенко А.О. Формування в учнів загальноосвітньої школи особистісної мобільності у процесі фізичного виховання. Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2021. 393 с.

5. Баришполь С.В. Розвиток інтелектуальних і моральних якостей особистості молодшого школяра. Харків: Основа, 2015. 15 с.
6. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Київ; Чернівці: Букрек, 2015. Т.1. 2015. 839 с.
7. Бех І.Д. Виховання особистості: сходження до духовності. Київ: Альма-матер, 2012. 272 с.
8. Бех І.Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України (програмно-виховний контекст). Київ, 2014. 48 с.
9. Білецька І.О. Методи і засоби особистісно орієнтованого виховання: навч.-метод. посіб. Умань: Жовтий, 2019. 147 с.
10. Благодійність у школі: практич. посіб. / упоряд. Н. Чиренко. Київ: Шк. світ, 2014. 128с.
11. Бойко А. Е. Педагогічні умови творчого самовираження молодших школярів у закладах позашкільної освіти: дисертація. URL: <https://ipv.org.ua/2021/materialy-do-zakhystu-boyko-annu-eduardivny/>
12. Бугаєнко Л.П. Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи. Одеса: Астропринт, 2020. 110 с.
13. Виховання гуманістично спрямованої особистості: навч.-метод. посіб. / за ред. Т.Д. Дем'янюк. Рівне: Волин. обереги, 2021. 234 с.
14. Виховання культури гідності дітей та учнівської молоді в позаурочній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів: метод. посіб. / за заг. ред. К.І.Чорної. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 260 с.
15. Виховання моральності підростаючого покоління: наук.-метод. посіб. / за ред. К.І.Чорної. Київ : Богдана, 2015. 285 с.
16. Волошин П. М. Виховання громадянськості молодших школярів у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу: монографія. Умань : М.М. Сочінський, 2016. 211 с.
17. Гавриш Н.П. Національне виховання учнівської молоді. Київ: Шк. світ, 2021. 125 с.
18. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., перероб. та доп. Рівне: Волин. обереги, 2011. 519 с.
19. Гриців Т. Г. Виховання ціннісного ставлення до Батьківщини у молодших школярів засобами народної педагогіки: дисертація: URL: <https://ipv.org.ua/2021/materialy-do-zakhystu-hrytsiv/>
20. Громадянська освіта у системі роботи класного керівника: метод. посіб. з громадянського виховання для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів, а також пропедевтичні заняття для початкової школи / за ред. П.В. Вербицької. Львів : ЗУКЦ, 2019.209 с.

Допоміжна

21. Іванчук М. Г. Виховний потенціал рідного краю. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи рідного краю: навч. посіб. Чернівці : ЧНУ, 2021.239 с.
22. Інноваційні технології в початковій школі: навч.посіб./ за ред. Т.В. Бишова Київ : Пік. світ, 2018. 112 с.
23. Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: метод. посіб. / за ред. Н. В. Щубелка. Одеса : ВМВ, 2014. 113 с.
24. Іова В.Ю. Правове виховання та правовий захист учнів: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2019. 198 с.
25. Казанжи І.В. Теорія і методика виховної роботи в школі І ступеня : навч. посіб. Київ: Слово, 2014. 296 с.
26. Казанішена Н.В. Формування професійної готовності вчителя до екологічного виховання учнів: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2020. 74 с.
27. Коберник О. М. Інноваційні технології навчання та виховання: навч. посіб. Умань: Жовтий, 2020. 208 с.
28. Ковальчук Г.П. Трудове виховання школярів у загальноосвітніх закладах України наприкінці ХІХ – в першій третині ХХ століття: аналіз криз призму сучасності. Київ : Академія, 2019. 404 с.
29. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. Шкільна бібліотека. 2017. № 3. С. 11–19
30. Копач С. О. Національно-патріотичне виховання : накази. Київ : Вік, 2019.132 с.
31. Кравчук Л. В. Незвичайні свята: сценарії. Київ: Шкільний світ, 2014.128 с.
32. Кузьменко В. В. Методика полікультурного виховання учнів в умовах родинно-шкільного освітнього простору : навч. посіб. Херсон: Херсон. акад.неперерв.освіти, 2017. 247 с.
33. Лаппо В.В. Основи етнопедагогіки: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2012. 320 с.

34. Лаппо В.В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 360 с.
35. Лаппо В.В. Теорія виховання: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 312 с.
36. Лізинський В.М. Практичне виховання в школі: особливості та планування. Харків: Ранок, 2017. 160 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
2. Закон України «Про освіту» URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>
3. Закон України «Про позашкільну освіту» URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. URL: <http://mon.gov.ua/usi-novi-vni/novini/2015/06/16/nacjonalno-patriotichne-vihovannya/>
5. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>
6. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv.
7. Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді : постанова Верховної Ради України від 12.05.2015 р. № 2394. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>
8. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді : наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту від 27.10.09 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/other/>
9. Про методичні рекомендації з організації патріотичного виховання дітей та учнівської молоді у 2014/2015 навчальному році : лист Мін-ва освіти і науки України від 27.11.2014 № 1/9-614. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/>

Викладач

Віолетта ЛАППО

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1	41	41		Рішення Науково- методичної ради	22.06.2023	Макарук О.Л.